



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1280/2020
15.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Гордане Комненић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Тијана Костић, адвокат из ..., против туженог Предузећа "Штампа систем" д.о.о., са седиштем у Новом Београду, чији је пуномоћник Божур Лакетић, адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1818/19 од 06.11.2019. године, у седници одржаној 15.10.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1818/19 од 06.11.2019. године и Трећег основног суда у Београду П1 596/14 од 16.10.2018. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 596/14 од 16.10.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле, па је поништено решење туженог ДП .. од 10.03.2014. године, којим је тужили отказан уговор о раду, као незаконито. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле, па је тужени обавезан да тужилу врати на рад. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле у делу који се односи на накнаду трошкова поступка, па је тужени обавезан да тужили по том основу исплати укупан износ од 178.500,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужиле који се односи на накнаду трошкова поступка, од досуђеног а до траженог износа и то за износ од 16.000,00 динара, као неоснован. Ставом петим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 162.000,00 динара, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1818/19 од 06.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 596/14 од 16.10.2018. године, у ставу првом, другом, трећем и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијено је као неосновано тражење тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 87/2018), и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог на неодређено време на основу уговора о раду бр. .. од 02.12.2009. године, и његових анекса, на пословима и радним задацима продавца у малопродајном објекту БГ .. . Решењем туженог бр. ДП ../14 од 10.03.2014. године, тужили је отказан уговор о раду због повреда радних обавеза из члана 2. став 1. тачка 54. и члана 9. став 1. тачка 6. Анекса Уговора о раду бр. .. од 08.11.2011. године. Наиме, према пријави Сектора продаје, Службе малопродаје послодавца од 25.12.2013. године, дана 29.11.2013. године, вршена је контрола рада малопродајног објекта БГ .., од стране референта Службе интерне контроле ББ, у својству анонимног купца, којом приликом је утврђено да затечени продавац – рачунополагач, овде тужила, купцу није понудила артикле који су се у том тренутку налазили на активној продаји (Doncafe instant 4 in 1, Doncafe capucino vanila, Doncafe instant 3 in 1 и Doncafe instant 2 in 1), иако је о тој обавези била уредно обавештена од стране послодавца. Дана 17.12.2013. године, вршена је контрола истог малопродајног објекта од стране истог референта Службе интерне контроле, у својству анонимног купца, којом приликом је утврђено да продавац – рачунополагач, овде тужила, истом купцу није нудила артикал који се у том тренутку налазио на активној продаји (чоколада Kinder bueno 43 g) иако је о тој обавези била уредно обавештена од стране послодавца. Доношењу тог решења претходило је упозорење на постојања разлога за отказ уговора о раду бр. ДП ../13 од 13.01.2014. године, у погледу кога се тужила писано изјаснила, изјашњењем од 05.02.2014. године, у ком је навела да упозорење садржи само делимичну истину, јер је тачно да није понудила Doncafe, међутим, понудила је производе који су на сталној акцији – жваке и упаљаче, па сматра да само делимично није испунила обавезу. Директор туженог донео је Одлуку бр. .. од 16.08.2013. године, да сви запослени који обављају послове продавца у малопродајним објектима послодавца, почев од 19.08.2013. године, су обавезни да два пута дневно и то, пре почетка рада и на крају радног времена, изврше на терминалу проверу садржине фолдера са обавештењима везано за активну продају робе. Активна продаја робе добављача Strauss Adriatic d.o.o., организована је Одлуком директора бр. .. од 20.11.2013. године, почев од 21.11.2013. године, па закључно са 08.12.2013. године и то за артикле: Doncafe instant 4 in 1, Doncafe capucino vanila, Doncafe instant 3 in 1 и Doncafe instant 2 in 1. Истом Одлуком одређена је обавеза продавца у малопродајним објектима да на основу добијеног писменог обавештења – налога Сектора категорије менаџмента, обављају активну продају горе наведене робе. Одлуком бр. .. од 05.12.2013.године, организована је активна продаја робе добављача Delta DMD доо, почев од 09.12.2013. до 22.12.2013.године за артикал- чоколада Kinder bueno 43.гр.

Код утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да би тужила, понашајући се на начин да нуди производе на промоцији купцима који нису имали намеру да те производе купе, вршила прекршај и поступала супротно одредби члана 22. Закона о заштити потрошача ("Службени гласник РС" бр. 62/2014...44/2018),

који прописује насртљиву пословну праксу. Тужила није спровела активну продају артикала који су у том периоду одређени за такав начин продаје и није нудила ни један артикал који је био на задатим нормативима, иако је имала сазнања да јој је то радна обавеза по Одлуци директора бр. .. од 20.08.2013. године, бр. .. од 22.11.2013. године, бр. .. од 06.12.2013. године. Међутим, мишљење нижестепених судова је да тужила није учинила повреду радне обавезе у смислу одредбе члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...32/2013). Реинтеграција тужиле је нужна последица поништаја решења о отказу уговора о раду, па је тужени обавезан да тужилу врати на рад.

По оцени Врховног касационог суда, побијана одлука је заснована на погрешној примени материјалног права, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду, прописано је да послодавац може запосленом отказати уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то, између осталог, ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду.

Колективни уговор туженог из 2010. године који је био у примени у спорном периоду, у одредби члана 115., прописује да послодавац може да запосленом откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то, између осталог, ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене уговором о раду.

Закон о заштити потрошача, насртљиву пословну праксу прописује у одредби члана 22. став 1. тако што она постоји ако, узимајући у обзир све околности конкретног случаја, трговац узнемиравањем, принудом, укључујући физичку принуду или недозвољеним утицајем, нарушава или прети да наруши слободу избора или понашање просечног потрошача у вези са одређеним производом и на тај начин наводи или прети да наведе потрошача да донесе економску одлуку коју иначе не би донео. Критеријуми на основу којих се утврђује постојање насртљиве пословне праксе, прописани су у ставу 3. одредбе члана 22. Закона о заштити потрошача и то 1. време, место, природа и трајање насртљиве пословне праксе; 2. употреба претећег или увредљивог језика или понашања; 3. чињеница да трговац свесно, у намери да утиче на одлуку потрошача у вези са производом, користи несрећни случај који се догодио потрошачу или тешке околности у којима се он налази, а који утичу на његову способност за расуђивање; 4. тешка или несразмерна вануговорна препрека коју трговац поставља потрошачу који жели да оствари своје уговорно право, укључујући право да раскине или поништи уговор или изабере други производ или другог трговца; 5. претња трговца да ће према потрошачу предузети одређену радњу која није у складу са законом. Облици пословне праксе који се сматрају насртљивом пословном праксом прописани су у члану 23. Закона о заштити потрошача и то: 1. стварање утиска код потрошача да не може да напусти просторије док не закључи уговор; 2. посета потрошачу у његовом стамбеном простору без његове претходне сагласности, односно супротно захтеву да га напусти или да се не врати, осим ради остварења потраживања из уговора; 3. вишеструко обраћање потрошачу противно његовој вољи, телефоном, факсом, електронском поштом или другим средством електронске комуникације, осим ради остваривања потраживања из уговора; 4. захтев да потрошач који намерава да

оствари своја права из полисе осигурања достави документа која се не могу сматрати значајним за оцену основаности његовог захтева или упорно избегавање да се одговори на захтев потрошача ради одвраћања од остваривања његових уговорних права; 5. директно подстицање деце путем огласа да купе или утичу на родитеље или друга одрасла лица да за њих купе производ који је предмет оглашавања; 6. захтев потрошачу да плати, врати или чува производ чију испоруку није тражио; 7. изричито обавештавање потрошача да су посао или егзистенција трговца угрожени ако потрошач не купи одређени производ; 8. стварање погрешног утиска код потрошача да је освојио или да ће предузимањем одређене радње освојити награду или какву другу корист када награда или корист не постоји или ако је преузимање било које радње у циљу остваривања награде или користи условљено тиме да потрошач плати одређену суму новца или претрпи одређене трошкове.

У конкретном случају, није утврђена садржина Одлука директора број .. од 16.08.2013. године, број .. од 20.11.2013. године и број .. од 06.12.2013. године, којима је организована активна продаја робе добављача Strauss Adriatic d.o.o., почев од 21.11.2013. године до 08.12.2013. године и добављача Delta DMD у периоду од 09.12.2013. до 22.12.2013. године, односно шта је, сходно тим Одлукама, била обавеза продаваца у оквиру промотивне продаје производа тих добављача.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци овог решења донео у смислу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да првостепени суд, чињенично стање у потпуности правилно утврди тако што ће да утврди садржину радњи које је тужила, као продавац у малопродајном објекту туженог требало да предузме у вези са организованом активном продајом робе добављача Delta DMD и то чоколаде Kinder bueno 43 g, на основу Одлуке директора туженог бр. .. од 05.12.2013. године, и организоване активне продаје робе добављача Strauss Adriatic d.o.o. и то артикала: (Doncafe instant 4 in 1, Doncafe capucino vanila, Doncafe instant 3 in 1 и Doncafe instant 2 in 1), на основу одлуке директора бр. .. од 20.11.2013. године. Након што чињенично стање у потпуности и правилно утврди, првостепени суд ће имати могућност да, правилном применом материјалног права о тужбеном захтеву тужиле донесе нову и на закону засновану одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**